

[Socialministeren]

i omsorgsarbejdet, nemlig institutionsformen beskyttede boliger, der betyder en mellemøsning mellem ophold i almindelig lejlighed og optagelse på plejehjem. Det drejer sig om selvstændige lejligheder, men med mulighed for hurtig tilkaldelse af hjælp og adgang til en hel række fælles faciliteter.

Plejehjemmene, hvis forhold har givet anledning til denne debat, indgår således som et led i et meget omfattende udbud af foranstaltninger for ældre og for andre med behov for omsorg. Også om disse institutioner findes en række talmæssige oplysninger i den skriftlige redegørelse. Det fremgår heraf, at væksten i antallet af plejehjemspladser er mindre end stigningen i de øvrige omsorgsforanstaltninger, hvad der også må tages som udtryk for, at kommunerne i stigende omfang lever op til den overordnede socialpolitiske målsætning for ældreforsorgen og dermed giver de ældre bedre mulighed for at blive i eget hjem, så længe de selv ønsker det.

Ændringen i omsorgsstrukturen indebærer også, at plejhjemsbeboerne på lidt længere sigt vil blive mere plejekrævende. Dette var bl. a. grundlaget for, at socialministeriet tog initiativ til at ophæve de gældende maksimumsgrænser for kommunernes adgang til at få refusion for driftsudgifterne ved plejehjem. Kommunerne synes da også at have taget hensyn til dette i deres planlægning, idet det fremgår, at der forventes en større vækst i personaletallet ved plejehjem end i antallet af pladser.

Herefter lidt om det lovmæssige grundlag for plejhjemssektoren. I bistandslovens § 79 er det bl. a. bestemt, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at personer, hvis helbredstilstand bevirker, at de ikke med de øvrige former for bistand kan klare sig i eget hjem, får mulighed for optagelse på plejehjem. Det følger af lovens § 80, at plejehjem kan oprettes og drives af en eller flere kommuner eller amtskommuner eller som selvejende institutioner, som kommunalbestyrelsen vel at mærke indgår overenskomst med.

Det sidste er værd at mærke sig, idet det ikke altid har været sådan. Ser man tilbage på forholdene i tiden før omsorgsloven fra 1964, var det karakteristisk, at hjem for ældre og svagelige meget ofte blev drevet på helt privat grundlag uden særlig driftsmæssig tilknytning til kommunerne. På disse private

hjem betalte beboerne for deres ophold med deres pension, suppleret med personlige tillæg, hvis de ikke selv havde midler ved siden af pensionen.

Gennem årene ændredes dette forhold, således at der gradvis skete en stramning af reglerne med henblik på at sikre det offentlige kontrol med og sikkerhed for, at disse hjem blev drevet på et forsvarligt grundlag for så vidt angår såvel det økonomiske som det omsorgs- og plejemæssige.

Med omsorgsloven af 1964 indførtes regler om, at kommunerne skulle indgå overenskomst med de private hjem, de anviste beboere til, såfremt mindst 8 af beboerne var pensionister. Hensigten med disse regler var dobbelt: dels ønskede man en forbedring af beboernes økonomiske vilkår under opholdet, dels ønskede man større indsigt i og indflydelse på, at forsorgen på det pågældende hjem var forsvarligt.

Ved senere revision af omsorgsloven strammedes disse krav yderligere, og med bistandsloven er situationen som nævnt den, at et privat plejehjem kun kan finde anvendelse, hvis der er indgået overenskomst med en kommunalbestyrelse om driften. Parallelt hermed er der sket en stramning i retning af, at nye ikke-kommunale hjem skal være selvejende, sådan at der kun kan være tale om lederejede hjem, hvis de er oprettet før 1964, eller hvis det drejer sig om små hjem med 10-12 beboere, der er oprettet inden bistandslovens ikrafttræden.

For så vidt angår tilsynet med plejehjem gør det i dag ingen forskel, om der er tale om kommunalt eller amtskommunalt ejede hjem eller om private hjem, der er indgået overenskomst med. I bistandslovens § 82 er det fastsat, at kommunalbestyrelsen fører tilsyn med den daglige drift af plejehjem i kommunen, så vidt muligt i samarbejde med beboerråd.

I cirkulære af den 29. marts 1976 om institutioner under kommunerne er i punkt 136 fastsat nærmere regler om tilsyn. Det fremhæves bl. a., at kommunalbestyrelsen har pligt til at sikre, at institutionerne er egnede opholdssteder for den kategori af personer, som hver enkelt institution er bestemt for. Dette betyder, at der til stadighed må være forbindelse mellem institutionen og social- og sundhedsforvaltningen, for at det kan konstateres, om de krav, der stilles, nu også